

hangsúlyozni, hogy a párisi Commune ellen emelt vádak, mintha az a nemzet egységét megsemmisíteni, a központi hatalmat kiküszöbölni akarta volna, tudatos hamisítások. Marx láthatólag szándékosan használja a kifejezést, a „nemzet egységét... szervezni“, hogy a negyedik rend tudatos, demokratikus centralizmusát a polgári hivatalnoksággal fentartott centralizmussal szembehelyezze. Ez a felfogás tehát azt vallja, hogy szükség van államhatalomra, a hatalom központi szervezetére, a kényszer szervezetére, mert a negyedik rend uralkodó osztályá váló szervezésével vállalhatja csak a nemzetnek, a lakosság széles tömegének vezetését a kollektív gazdaság kiépítésénél.

A nemzeti egység kérdése így mutatkozik meg előttünk minden oldalról.

BALLADA JOHANNA DARKRÓL

Irta: FALUDY GYÖRGY (Budapest)

BERTOLT BRECHTNEK

*Kartón ruhában, mezitláb s nem bánva
hogy felrugdossák és megköpdösik,
hajával, mely sötéten lengett lába
nyomában a fekete körmökig,
s arcával, melyet zápor paskolt végig
és két dollárral, mit markába zárt:
így jött az Arkanzasztól három hétig
a tengerpart felé Johanna Dark.
S hogy már Chicago kormos téglavára
a messzeségből szürkén ásitott:
koldust látott, ki vén mellét kitarva
hevert a nyártól sárga pázsiton.
S ölébe dobva egy dollárt, az éjben
nevetve ment tovább Johanna Dark,
s a koldus akkor pisztolyt vett a pénzen,
s az útkereszten emberekre várt.
S székérnyomok közt már hatan heverték,
ingükben rőt rózsákkal, mint a tűz
és hervadoztak már az őszi kertek,
hogy arra jött Johanna Dark, a szűz.
— Bénán bolyongunk mindahányan,
vakok a jóban és a hitben:
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus isten.*

*S a munkának már régen nem volt ára,
s por ült a gépek hajtószíjain,
és sztreikolók százával álltak fázva
Chicago véres vágóhídjain,
s az esti felhőket Rodin faragta
s a kémények fölött veres nap állt,
hogy egy szeles, vad téli alkonyatban
a vágóhídra jött Johanna Dark.
S a nép közt rongyos szónokok hörögve
hirdettek harcot, bosszút és bitót,*

s hogy ekrazittal mentek már a tőzsde felé, Johanna Dark felordított:
„Megálljatok a szeretet nevében!
És tőrjete: majd isten megfizet.“
De ők röhögtek rajta s válaszképpen
a géppuskák kattogtak sortüzet.
És nyolcvanhárman estek el, befestve
omló vérükkel a fehér havat.
A többi szétszaladt. És aznap este
bilincsre verték őt, mert ott maradt.
— Bénán bolyonguk mindahányan,
vakok a jóban és a hitben:
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekik, Jézus isten.

És egy hétköznap, még börtönfehéren,
s lehajtott fejjel ült a gyár előtt,
és margaréták nyíltak már a réten,
hogy Charles King, a munkás arra jött.
És Charles King leült mellé a padra
és nézte estig, mást se látva már,
sötét haját, amelyben választéka
olyan fehér volt, mint egy cérnaszál.
És így történt, hogy összeházasodtak:
a bérházudvar mély volt, mint a kút,
és nem tudták, mit fognak enni holnap,
csak azt tudták, hogy innen nincs kiút.
— „Egy gyermeket szeretnék“ — szólt Johanna,
s az agyra ült, mely rég nem volt fehér,
és Charles akkor felállt és arcul csapta,
hogy sápadt bőrén átszakadt a vér,
és négy üres zsebét eléje tárva
a tört ablakhoz ment és, mint az örült,
kiröhögött a szörnyű éjszakába,
hol eső sirt. Ez volt az esküvőjük.
— Bénán bolyongunk mindahányan,
vakok a jóban és a hitben:
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekik, Jézus isten.

És aztán mégis gyermekek születtek,
mert nem volt pénzük elhajtatni őket,
és akkor húst már csak vasárnap ettek,
s az árak és a gondok egyre nőttek,
de bár szobáját még napfény se járta,
napfényt hordott arcán Johanna Dark,
s férjét a gyárnál minden este várta,
amíg egy este mindhiába várt.
És négy napot várt így már éjről-éjre,
mikor egy bundás úr eléje állt:
— „Mert részeg volt, a gépbe dőlt a férje
és így magának egy fillér se jár.
De mégis, ha nem fut a rendőrségre,
a gyárkantinban harminc ebéd várja.
Harminc ebéd: ez lesz a férje ára.“

S Johanna akkor arcuköpte őt.
 És akkor Charles Kingnek gödröt ástak
 és otthon három síró gyermek várt,
 s nem volt mit enni s így történt, hogy másnap
 a gyárkantínba ment Johanna Dark.
 — Bénán bolyongunk mindahányan,
 vakok a jóban és a hitben:
 véred kiontott harmatával
 irgalmazz néki, Jézus isten.

-- „Gonoszak“ -- szólt egy ember -- „a szegények,
 és testiük durva és szíviük kemény.“
 S mikor megette a harminc ebédet:
 az égvilágon nem maradt remény.
 S akkor megállt az uccán és kivette
 az egydollárt, mit még markába zárt,
 és ékrazitot véve, aznap este
 a Nagytőzsdéhez ment Johanna Dark.
 S a tőzsde akkor felgyúlt, mint a fáklya,
 és négy tornyában kánkánt járt a láng,
 míg összedőlt, rőt tűzölébe zárva
 két bankárt és harminchat nincstelent.
 S ő ottmaradt és nézte önfeledten
 a hullákat, s az éjt, a végtelent,
 „Uram, bocsáss meg!“ — sirt fel — „rosszat
 tettem!“
 s hogy reggel lett, a rendőrségre ment.
 S aztán egy nap, tettét már régen bánva
 a bíróság elé zokogva állt;
 a villanyszék úgy izzott, mint a máglya:

— így élt és így halt meg Johanna Dark.

Bénán bolyongunk mindahányan,
 vakok a jóban és a hitben:
 véred kiontott harmatával
 irgalmazz nekünk, Jézus isten.

AZ EMBERRÉLEVÉS KÉRDÉSE

Irta: KOVÁCS KÁROLY (Pozsony)

„Minden emberi történelem természetszerű előfeltétele élő emberi egyének létezése.“ Mély és sok évszázadokon keresztül figyelmen kívül hagyott igazságra mutatott rá Marx ezekkel a szavakkal. „Élő ember egyének“ u. i. nem léteznek öröktől fogva. Évszázadzredek során kovácsolódtak ki a természet teremtő kohójából, mielőtt emberi történelmet „csinálhattak“ volna. Ma a daytoni majompör ellenére is minden művelt ember előtt bebizonyított ténynek számít, hogy az ember állatöskből fejlődött azzá, aki.

Legelőször Darwin meg a darwinizmus harcos továbbfejlesztője, Haeckel voltak azok, akik az ember természetes kialakulását bebizonyították. Nem volt mentes ez a felfogás bizonyos korlátoltságtól, ami a leg-